

Thema: pensioen

Pensioen is ingewikkelde stof voor or

'Het is geen tweedehandsje waar je over onderhandelt'

Pensioenfondsen met een dalende dekkingsgraad, lage rentestanden, beknipting op pensioenkosten, een hogere pensioenleeftijd. En dan ook nog de 'België-route' als parkeerplek voor de oudedaguitkering. Pensioen is niet meer zo luxe als we gewend waren. Ondertussen wordt het almaar complexer voor or's die moeten instemmen met een pensioenregeling. Extern advies kan brokken voorkomen.

Door Loek Kusiak

De vele pensioenvormen, de moeilijke termen, ingewikkelde wetgeving en fiscale aspecten maken dat pensioen voor een ondernemingsraad ingewikkelde materie is geworden. Wat past het beste bij ons bedrijf, onze werknemers, is een vraag die veel or's zich stellen. Een or moet echt de voor- en nadelen van aansluiting bij een pensioenfonds begrijpen en kunnen afwegen welke onzekerheid in het pensioen je wilt aanvaarden en welke niet. "Vaak lukt

een verstandige afweging beter met hulp van buiten," zegt Henry van Eck, die als adviseur bij bureau Montae een volle dagtaak heeft aan het begeleiden van ondernemingsraden bij pensioenvraagstukken. Een werkgever kan een pensioenregeling alleen wijzigen met instemming van de or. Daar hoort volgens Van Eck goede voorlichting van de werkgever bij. En daarvoor is vaak nog te weinig aandacht.

"Een werkgever weet in het begin van het

jaar al dat het pensioencontract in december afloopt. De werkgever en de or hebben er dus belang bij dat de medezeggenschap tijdig en serieus bij dit dossier betrokken wordt. De medezeggenschap moet niet op het laatste moment nog even om instemming worden gevraagd, terwijl de or-leden zich niet in de voorgestelde wijziging hebben kunnen verdiepen. Belangrijk is dat de werkgever helder maakt welk probleem hij wil oplossen. Loopt het contract met een verzekeraar af? Wordt de pensioenregeling te duur en wil de werkgever een maximumpremie instellen? Dat werkgevers niet altijd de goede voorlichting geven, is niet zozeer onwil, maar onkunde."

Lage rentestand

De or bij Danfoss in Rotterdam, producent van elektronische en mechanische onderdelen en eigendom van een Deense moeder, wilde niet over één nacht ijs gaan toen de middelloonregeling bij verzekeraar Zwitserleven afliep en een nieuwe pensioenoplossing in beeld moest komen.

"De bestaande regeling was gebaseerd op beleggingen", legt Stanley de Vries, de pensioenspecialist van de or bij Danfoss uit.

"Het idee was dat indexering van het pensioen uit de beleggingswinsten zou worden betaald. Maar door de lage rentestand viel het rendement tegen. De regeling werd te duur, ook de verzekeraar wou er niet mee doorgaan, dus einde contract."

Het Deense hoofdkantoor van Danfoss wilde de werknemers in Rotterdam vervolgens laten overstappen op een individuele beschikbarepremieregeling. "Hierbij gaan de premies naar beleggingsfondsen en moet de werknemer zelf keuzes maken. Maar zo'n regeling bood volgens de or veel te weinig zekerheid. We wilden liever een collectieve regeling, met minimale risico's. Werknemers zagen zichzelf ook niet met beleggingen bezig."

De ondernemingsraad schakelde adviseur Henry van Eck in om alternatieve opties in kaart te brengen. De or kende hem nog van het afsluiten van de middelloonregeling.

Belgische pensioenroute

België profileert zich met het zogeheten 'Organisme voor de Financiering van Pensioenen' (OFP) als aantrekkelijk land voor bedrijven om buitenlands pensioen onder te brengen. De Belgen kennen een lichter toezichtsregime en stellen minder strenge solvabiliteitseisen aan pensioenfondsen dan Nederland. Er geldt wel een wettelijke bijstortingsverplichting voor de werkgever. In Nederland willen veel bedrijven juist van die bijstortingen af. Desondanks wint de 'België-route' aan interesse onder ondernemingen, met name als ze internationaal opereren. In 2014 bracht farmaceut Johnson&Johnson zijn Nederlandse pensioenregeling bij de zuiderburen onder.

Ook Nestlé Nederland had dit plan, maar zag daar van af na een negatief advies van de or. De directie van AON-Hewitt, zelf een grote pensioenadviseur, strijdt momenteel met de or voor de rechter over de reikwijdte van het instemmingsrecht van de or bij een overgang naar België.

AON weigert toekomstige tekorten in het pensioenfonds van het eigen personeel aan te vullen, tenzij de or instemt met de België-route (met bijstortingen dus). De or zet echter vraagtekens bij de kwaliteit van de inspraak en het bestuur van het Belgische pensioenstelsel.

Criticasters van de België-route spreken ironisch over 'Kabouter Plop-pensioenen' en waarschuwen dat de bijstortingsverplichting een toekomstig risico vormt, die de financiële resultaten nadelig kan beïnvloeden. Ook voor de werknemers is er een risico, vooral op lange termijn is er geen garantie dat de werkgever ook daadwerkelijk kan bijstorten als dat nodig is.

Pensioenadviseur Van Eck: "De België-route kent plussen en minnen, maar is zeker een optie die je serieus moet bekijken."

Daar was hij destijds op verzoek van de ondernemingsraad ook bij betrokken geweest. "Opnieuw extern advies inwinnen," aldus De Vries, "over een pensioenregeling vonden we essentieel. Je moet toch mee beslissen over zaken die jouw collega's vanaf hun pensioen nog tien, twintig jaar of langer in hun portemonnee voelen. Dat is wel een druk, een verantwoordelijkheid die je als or op de schouders voelt. Tot op zekere hoogte is een or-lid hobbyist op pensioengebied. Iemand van buiten is dan nodig om voor jou de zekere en onzekere aspecten op een rij te zetten."

Kostenneutraal

De or kreeg bij zijn zoektocht de volle medewerking van het management in Rotterdam en diens pensioenadviseur. Na afweging van alle mogelijkheden besloten or en werkgever aansluiting te zoeken bij het Pensioenfonds Grafische Bedrijven (PGB), dat ook openstaat voor andere sectoren dan de grafische branche.

De Vries: "Geen enkele pensioenoplossing biedt tegenwoordig volledige zekerheid. Maar bij het PGB als non-profitorganisatie behouden we een middelloonregeling met een redelijke kans op indexatie. De gekozen oplossing is kostenneutraal en biedt voor de werkgever geen financiële risico's. Hij wordt

er niet mee overvallen dat er alsnog een pak geld bijgestort moet worden." Wel dreigde het Deense hoofdkantoor nog even een spaak in het wiel van de Rotterdamse oplossing te steken. De Denen wilden vasthouden aan het oorspronkelijke voorstel voor een individuele beschikbare-premieregeling, de standaard pensioenoplossing voor alle binnen- en buitenlandse vestigingen van Danfoss.

'Tweedehands auto'

De Vries: "Dat leverde nog wel wat gesteggel op. Het Rotterdamse management kwam klem te zitten tussen de or en het Deense hoofdkantoor. Maar de or heeft de poot stijf gehouden en negatief geadviseerd over het Deense voorstel. De or heeft het hoofdkantoor in Denemarken ook uitgelegd dat je over een pensioenregeling niet anderhandelt als ging het om een tweedehands auto. Daar was de top in Denemarken wel ontvankelijk voor. Als je als or maar volhoudt. De werknemers hebben de or voor deze out-of-the box oplossing, want zo kun je onze pensioenkeuze wel noemen, ook complimenten gegeven." Henry van Eck: "De oplossing om zich bij

het Pensioenfonds Grafische Bedrijven aan te sluiten, kiezen veel bedrijven. Werknemers hebben dan een hogere kans op een beter pensioen, maar onzekerheden neem je niet allemaal weg. Een pensioenfonds kent immers de mogelijkheid van korten. Een nieuwe interessante loot aan de stam is overigens het Algemeen Pensioen Fonds (APF). Dat is een stichting zonder winstoogmerk die waarschijnlijk vanaf 2016 van start gaat en het samenvoegen van kleine pensioenfondsen wil stimuleren. Werkgevers kunnen zich daarbij aansluiten."

Maar welke regeling een or ook kiest, belangrijk is dat or-leden snappen waar het om gaat, benadrukt Van Eck. "Pensioen is de tweede be-

langrijke arbeidsvoorwaarde. Dat kun je niet in een paar weken regelen. Daar komen brokken van. Dat weten de werknemers die na een tijdje hun pensioenoverzicht krijgen en schrikken van de tegenvallende opbrengst van hun premie omdat ze onvoldoende voorgelicht waren. 'Dat wisten we helemaal niet!', hoor je dan. De or moet pas met een pensioenvoorstel instemmen als hij die zelf helder en overtuigd naar de achterban kan uitleggen."

Pas instemmen als je het zelf helder naar de achterban kunt uitleggen

